

*IZVEŠTAJ O RADU
CENTRA ZA PRAVA DETETA U 2016.
GODINI*

1. Uvodne napomene

- Tokom 2016. godine u Centru za prava deteta je radilo **3** stalno zaposlenih i **6** saradnika kontinuirano angažovano po osnovu ugovora. Osim toga, za potrebe pojedinačnih projekata bilo je angažovano još **38** saradnika po osnovu kraćih (najčešće) ugovora o delu ili ugovora o autorskom delu. Dana 24. januara jednom zaposlenom prestao je radni odnos.
- U 2016. godini organizovana su **2** sastanka Upravnog odbora Centra za prava deteta. (27. aprila i 9. juna). Na održanom sastanku 27. aprila Upravni odbor je razmatrao nacrt izveštaja o radu i finansijski izveštaj Centra za prava deteta u 2015. godini, dok je na sastanku održanom 9. juna usvojio Strateški plan Centra za prava deteta 2016 – 2020, kao i Operativni plan Centra za prava deteta za 2016. godinu. Strateški plan Centra za prava deteta 2016 – 2020. godina je publikovan, a njegovu izradu i štampu podržala je organizacija Save the Children International.

- Godišnja sednica Skupštine Centra za prava deteta održana je 28. aprila 2016. godine. Na sednici skupštine u članstvo Centra primljena je Biljana Lajović. Takođe izabran je novi saziv Upravnog odbora: dr Viktorija Cucić, dr Veronika Išpanović Radojković, Biljana Lajović, Martina Petrović i Slađana Radulović iz reda zaposlenih u Centru i novi saziv Nadzornog obora: Marija Petrović, Milena Banić i Tanja Bogićević. Članovi Upravnog odbora za predsednicu Upravnog odbora Centra izabrali su dr Viktoriju Cucić, dok je za predsednicu Centra izabrana dr Ivana Stevanović.
- Dana, **6. aprila u Centru za prava deteta je sprovedena prva nadzorna provera sistema menadžmenta kvalitetom.** Tokom prve nadzorne provere nisu utvrđene neusklađenosti i sertifikacionoj komisiji je predloženo da izdati sertifikat o usaglašenosti sistema menadžmenta kvalitetom sa standardom SRPS ISO 9001:2008 ostane važeći.
Na osnovu rezultata ostvarivanja ciljeva provere i na osnovu prikupljenih nalaza provere, proveravački tim je doneo sledeće zaključke u vezi sa efektivnošću uspostavljenog sistema menadžmenta:
  - ✓ Organizacija u potpunosti sprovodi aktivnosti iz definisanog obima (predmeta i područja primene) sertifikacije;
  - ✓ Organizacija poseduje razvijene alate za identifikaciju potreba i očekivanja zainteresovanih strana;
  - ✓ Ciljevi kvaliteta koji se odnose na ispunjenje zahteva (zainteresovanih strana i relevantne zakonske regulative) su u potpunosti ispunjeni;
  - ✓ Utvrđivanje procesa sistema menadžmenta kao i način upravljanja procesima redovno se preispituju od strane najvišeg rukovodstva, u cilju ispunjenja ciljeva kvaliteta i planova poslovanja;
  - ✓ Svi najvažniji procesi su u potpunosti pokriveni odgovarajućim potrebnim resursima;

- ✓ Praćenje procesa se obavlja na način definisan dokumentima sistema uz visok nivo efektivnosti;
  - ✓ U okviru procesa sistematičnog poboljšavanja, prilikom pojavljivanja neusaglašenosti u organizaciji, obavezno se sprovode korekcije, analizira uzrok neusaglašenosti i preduzimaju mere za sprečavanje njihove ponovne pojave. Na isti način se postupa sa prigovorima, bez obzira da li su opravdani ili ne;
  - ✓ Način sprovođenja i rezultati internih provera predstavljaju jednu od jačih strana sistema menadžmenta kvalitetom;
  - ✓ Preispitivanje od strane rukovodstva ispunjava kriterijume efektivnosti u smislu definisanja i realizacije mera za unapređenje sistema menadžmenta kvalitetom;
  - ✓ U okviru sistema menadžmenta, definisana su i vrše se praćenja i merenja potrebna za stalna poboljšavanja efektivnosti.
- Tim zaposlenih u Centru održavao je redovne sastanke jednom nedeljno. Ovi sastanci organizovani su radi kontinuirane razmene informacija među zaposlenima, kao i u cilju praćenja ukupnih aktivnosti organizacije. Takođe, tokom 2016. godine održana su i 2 tim building sastanka za tim Centra. Ovi sastanci bili su u funkciji praćenja i sprovođenja procedura prema standardu SRPS ISO 9001:2008, revizije i unapređenja Child safeguarding policy (Prijava nasilja i procedura postupanja u Centru za prava deteta, Kodeks ponašanja i vodeći principi zaštite deteta, Obrazac za izveštavanje incidentnog slučaja) kao i evaluacije Operativnog plana Centra za prava deteta za 2016. godinu i izrade Nacrta Operativnog plana Centra za prava deteta za 2017. godinu.
  - Nastavak rada na polju pružanja usluge pravnog savetovanja u oblasti prava deteta. Pravni saveti i/ili informacije u cilju zaštite prava deteta daju se svakog utorka i četvrtka u periodu od 12.00 do 14.00 časova telefonskim putem na brojeve: (011) 32 86 690, 32 86 700.
  - Unapređena interna procedura postupanja u slučajevima prijave nasilja nad decom.
  - Centar je distribuirao kvartalno Bilten Centra za prava deteta na srpskom jeziku, a na engleskom jeziku godišnje i to na više od **100** adresa. Putem biltena distribuirane su informacije vezane za ostvarivanje prava deteta u Republici Srbiji, kao i informacije o aktivnostima Centra u datom kvartalu.
  - Od strane kompanije Microsoft obezbeđena je donacija: 6 Operativnih sistema Windows i 2 Microsoft office paketa.
  - U periodu 1. januar – 31. decembar 2016. godine sajt Centra za prava deteta imao je ukupno **14291** posetilaca.
  - U ovom periodu Centar je sproveo 5 i učestvovao na 2 projekta.
  - U skladu sa zakonom Centar je podneo Završni račun za 2016. godinu Agenciji za privredne registre.

2. Projekti koje je Centar za prava deteta realizovao u 2016. godini

2.1. „Institucionalna podrška razvoju kapaciteta Centra za prava deteta“

Vreme realizacije: 2013 – 2016. godina

Projekat se realizuje u partnerstvu i uz finansijsku podršku Swedish International Development Cooperation Agency preko Save the Children International

Reč je o nastavku istoimenih projekata implementiranih u periodu od 2011. do 2012. godine, podržanih od Save the Children Sweden. Projekat treba da doprinese razvoju Centra za prava deteta kao vodeće organizacije za praćenje prava deteta u Srbiji i na zapadnom Balkanu.

I tokom 2016. godine projekat je bio usmeren ka izgradnji organizacije kroz poboljšanje i širenje saradnje i umrežavanje sa drugim organizacijama na nacionalnom i evropskom nivou, poboljšanju mehanizama za punu primenu zakonodavnih rešenja u oblasti prava deteta, razvoju relevantnih tematskih izvora i materijala kako za Centar za prava deteta tako i za ostale organizacije u Srbiji, povećanju participacije dece u procesu praćenja i izveštavanja o primeni Konvencije o pravima deteta i Univerzalnog periodičnog pregleda, unapređenju sistema informisanja šire javnosti, posebno dece i relevantnih društvenih činilaca o aktivnostima koje Centar sprovodi, kao i jačanju unutrašnje strukture i dostizanja efikasnije organizacije delovanja Centra za prava deteta.

Ostvareni rezultati:

- ✓ Realizujući projekat predstavnici Centra zalagali su se za bolje uređenje predloženih zakonskih rešenja značajnih za ostvarivanje prava deteta i lobirali su za izmene i dopune različitih zakona relevantnih za oblast prava deteta (dostavljeni amandmani Centra uvršteni su u novi Zakon o sportu (usvojen od strane Skupštine Republike Srbije (“Sl. glasnik RS”, br. 10/2016), dostavljene primedbe, predlozi i sugestije na Nacrt Građanskog zakonika, dostavljeni komentari i sugestije na Nacrt zakona o zaštitniku prava deteta Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja (na održanoj konstitutivnoj sednici Saveta za prava deteta održanoj 20. decembra 2016. godine, predstavljani su i podržani od strane članica Saveta komentari i sugestije Centra za prava deteta na Nacrt).
- ✓ Izrađena analiza Zakona o izmenama i dopunama zakona o prekršajima i analiza Zakona o javnom redu i miru. Obe analize pripremljene su s aspekta ostvarivanja prava deteta, tj. kakve su njihove konsekvence u odnosu na decu.
- ✓ Izrađena je analiza i pisani prilog za Grupu eksperata za borbu protiv trgovine ljudima (GRETA), koja prati sprovođenje Konvencije Saveta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima u zemljama koje su je ratifikovale.
- ✓ Centar za prava deteta izradio je sveobuhvatnu analizu na temu odgovora na vršnjačko nasilje. Analiza daje jasan uvid u normativno-pravni okvir relevantan za ovu pojavu, pregled faktora koji doprinose nastanku pojave i ključnih posledica po dete, vršnjake, porodicu i društvo u celini, kao i pregled relevantnih mehanizama za odgovor na vršnjačko nasilje u vaspitno obrazovnom sistemu sa ključnim preporukama za unapređenje. Ključni nalazi i preporuke učinjeni su dostupnim stručnoj i široj javnosti objavljivanjem na sajtu Centra za prava deteta.

- ✓ Principi prava deteta u poslovnom okruženju – izrađen pregled aktuelnog stanja po odabranim principima i definisani pravci delovanja Centra.
- ✓ Delegaciji Evropske unije dostavljen je pisani prilog za potrebe izrade godišnjeg izveštaja za Srbiju za 2016. godinu. Problemi i prioriteti na koje je ukazao Centar za prava deteta našli su svoje mesto u izveštaju.
- ✓ Predstavnici Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, učestvovali su 7. juna 2016. godine na pripremnoj sednici UN Komiteta za prava deteta na kojoj su predstavili najvažnije zaključke iz Drugog i trećeg alternativnog periodičnog izveštaja o primeni Konvencije o pravima deteta u Republici Srbiji (2008 – 2014) kao i druga važna zapažanja. Komitet za prava deteta uputio je listu pitanja Republici Srbiji u vezi sa Drugim i trećim periodičnim izveštajem o primeni Konvencije o pravima deteta u Republici Srbiji. Listom dodatnih pitanja obuhvaćena su i pitanja istaknuta u Alternativnom periodičnom izveštaju koji je pripremila Koalicija, kao i ona na koja su predstavnici Koalicije ukazali na pripremnoj sednici Komiteta za prava deteta.
- ✓ Centar je pripremio pregled izabranih preporuka iz Pratećeg izveštaja koji je upućen Savetu za ljudska prava i Liste pitanja Komiteta za prava deteta, a u cilju ukazivanja na prioritetne zadatke koji očekuju Republiku Srbiju u narednom periodu u oblasti prava deteta (više informacija videti na www.cpd.org.rs). Na osnovu urađenog pripremljeni su i poslani dopisi relevantnim ministarstvima.
- ✓ S ciljem uspostavljanja i unapređenja saradnje sa organizacijama civilnog društva u Srbiji i regionu predstavnici Centra su učestvovali na **60** stručnih/javnih skupova u zemlji i inostranstvu.
- ✓ Baza relevantnih zakona postavljena na internet prezentaciji Centra za prava deteta sadrži **96** zakona Republike Srbije koji se tiče dece.
- ✓ Sprovedena evaluacija operativnog plana Centra za prava deteta za 2016. godinu i izrađen Nacrt operativnog plana za 2017. godinu.
- ✓ Članovi Dečjeg informativno kulturnog servisa - DX nastavili su svoj rad i u 2016. godini. Rad DX u ovoj godini bio je fokusiran na upoznavanje dece i mladih sa stanjem prava deteta i značajem izveštavanja. Radi toga članovi Dečjeg informativno kulturnog servisa - DX uz podršku Centra za prava deteta i u saradnji sa organizacijom Save the Children International pripremili su informativnu brošuru sa nalazima iz "Izveštaja o stanju prava deteta u Republici Srbiji iz ugla dece i mladih" koji se nalaze u Drugom i trećem periodičnom izveštaju o primeni Konvencije o pravima deteta; nalazima iz Drugog i trećeg periodičnog alternativnog izveštaja o primeni Konvencije o pravima deteta u Republici Srbiji (2008-2014) i osnovnim informacijama o procesu izveštavanja pred Komitetom za prava deteta.

- ✓ Članovi DX-a su za svoje vršnjake organizovali i održali **8 radionica** s ciljem informisanja o procesu izveštavanja pred Komitetom za prava deteta, glavnim nalazima iz Alternativnog periodičnog izveštaja i "Izveštaja o stanju prava deteta u Republici Srbiji iz ugla dece i mladih" koji se nalaze u Državnom izveštaju.

Radionice su održane za: učenički parlament srednje Drvne škole, članove klubova Centra za socijalno preventivne aktivnosti GRiG koji okupljaju decu sa smetnjama u razvoju, učenike Osnovne škole "Ivan Milutinović", decu i mlade članove BIMUN-a (Belgrade International Model United Nations), učenike srednje škole

"Artimedia", "V beogradske gimnazije" i za učenike Druge ekonomske škole. Na radionicama je učestvovalo **200 dece i mladih**.

- ✓ **Organizacija Save the Children International je organizovala letnju školu u Strugi u Makedoniji u periodu od 20. do 25. juna 2016. godine, gde su članovi grupe DX imali priliku da razmene svoja iskustva sa vršnjacima iz Moldavije, Ukrajine i sa Kosova kroz druženje i učešće na radionicama o odgovornom korišćenju informacionih tehnologija, kako da iskoriste najbolje što im internet pruža; kako da ostanu bezbedni u online svetu.**

2.2. „Ka pravosuđu po meri deteta u Srbiji“

Vreme realizacije: mart 2015 – maj 2017. godina

Projekat se sprovodi u okviru IPA projekta – „Unapređenje prava deteta kroz jačanje sistema pravosuđa i socijalne zaštite u Srbiji“ koji finansira Evropska unija, a realizuje se u partnerstvu sa Ministarstvom pravde, Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i UNICEF-om

Projekat je usmeren ka:

- stvaranju preduslova za realizaciju procedura koje obezbeđuju najbolji interes deteta u parničnom postupku izradom smernica/instrumenata, zalaganjem za poštovanje učešća dece kroz korišćenje studija/dokaza i osposobljavanjem zaposlenih u pravosuđu i socijalnoj zaštiti;
- stvaranju preduslova za sprovođenje postupka za poboljšanje zaštite dece žrtava u krivičnom postupku, u partnerstvu sa Pravosudnom akademijom, kroz organizovanje informativnih sesija u 92 opštine u bliskoj saradnji sa zaposlenima u UNICEF-u, konsultantima i prezenterima u informativnim sesijama;
- motivisanju, izgradnji kapaciteta i omogućavanju umrežavanja pružalaca besplatne pravne pomoći u slučajevima u vezi kršenja prava deteta u oblastima obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite.

Tokom 2016. godine Ministarstvo pravde, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, UNICEF i Centar za prava deteta nastavili su implementaciju projekta.

Ostvareni rezultati:

- ✓ U periodu od 22. do 26. februara održan je trening „Kako do pravosuđa po meri deteta - Učešće dece u građanskim sudskim postupcima i procena najboljeg interesa deteta“. Na treningu je **14 učesnika** osnaženo za sprovođenje informativnih sesija za sudije, advokate i predstavnike centara za socijalni rad. Informativne sesije realizovane su i u partnerstvu sa Pravosudnom akademijom, a u cilju povećanja razumevanja položaja i potreba deteta u građanskim sudskim postupcima i unapređenja prakse učešća deteta u istim.
- ✓ U periodu od 06. maja do 28. oktobra organizovana je **91 informativna sesija** na temu „Kako do pravosuđa po meri deteta – učešće dece u građanskim sudskim postupcima i procena najboljeg interesa deteta“.

Na informativnim sesijama bio je **831** učesnik i to:

- 213 sudija osnovnih sudova
- 46 sudija viših sudova
- 156 sudijskih pomoćnika
- 282 predstavnika Centara za socijalni rad
- 104 advokata
- 30 predstavnika drugih institucija

- ✓ Za potrebe održavanja pomenutih informativnih sesija pripremljen je i odštampan promotivni materijal „Prava deteta u građanskim sudskim postupcima“ koji je distribuiran svim Višim i Osnovnim sudovima i centrima za socijalni rad u Srbiji.

- ✓ U okviru projekta objavljene su i „Smernice za postupanje centara za socijalni rad u kontekstu građanskih sudskih postupaka koji se tiču prava i interesa deteta“. Njihov cilj je da stručnim licima u centrima za socijalni rad pruže oslonac za uspešno ostvarivanje procesnih uloga i zadataka koje imaju u građanskom sudskom postupku. One predstavljaju set praktičnih uputstava za rad i svojevrzne alate čijom se primenom obezbeđuje da centri za socijalni rad prepoznaju pravozaštitnu potrebu i pokrenu odgovarajuće sudske postupke, kao i da na valjan način ispune naloge suda, doprinoseći na taj način efikasnosti sudskih postupaka i pružanju delotvorne pravne zaštite pravima i interesima deteta.

- ✓ Kao doprinos izgradnji pravosuđa po meri deteta u Srbiji jedan deo projekta predviđa i unapređenje kapaciteta postojećih pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta, posebno u oblasti zdravlja, obrazovanja i socijalne zaštite. U tom smislu formirana je **Mreža pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta pod koordinacijom Centra za prava deteta**. U ovom momentu mreža obuhvata 36 pružalaca besplatne pravne pomoći iz raznih gradova/mesta u Srbiji. S ciljem unapređenja kapaciteta članica mreže **održano je 5 treninga:**

- 23. maja održan je trening s ciljem upoznavanja članica sa konceptom prava deteta i međunarodnim standardima u ovoj oblasti. Predavačica na treningu bila je prof. dr Nevena Petrušić.

- 24. juna s ciljem unapređenja i sticanja komunikacijskih veština i znanja u radu sa klijentima, a s posebnim akcentom na komunikaciju sa detetom održan je drugi trening. Trenerica na obuci bila je Dragana Ćuk Milankov.

- 26. septembra održan je trening radi jačanja kapaciteta članica mreže o pravima i odgovornostima deteta u obrazovnom sistemu i zaštiti od nasilja. Obuku su vodile Biljana Lajović i Marija Petrović.

- 21. i 22. novembra predstavnici mreže učestvovali su na treningu čija je tema bila Zaštita prava deteta putem strateške parnice u Moldaviji, Ukrajini i Srbiji. Cilj obuke je bio da se učesnici upoznajaju sa konceptom strateške parnice na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, pro bono praksom i kako i na koji način kroz stratešku parnicu voditi kampanju. Trening su vodili predstavnici Međunarodne mreže za prava deteta (CRIN), a u organizaciji Save the Children International.

- od 8. do 10. decembra održan je trening radi upoznavanja članica mreže sa ulogom i nadležnostima centra za socijalni rad u građanskim sudskim postupcima. Na treningu su učesnici imali priliku i da se upoznajaju sa temom javnog zastupanja i zajednički kreiraju plan aktivnosti s ciljem promocije rada mreže i zagovaranja za besplatnu pravnu pomoć prilagođenu deci. Obuku su vodile Aleksandra Čalošević, Ranka Vujović, Slađana Radulović i Milena Golić Ružić.

2.3. “Unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od nasilja”

Vreme realizacije: Jun 2016 – Decembar 2018

Naziv donatora: Projekat se realizuje kao deo regionalnog projekta “Zaštita dece od nasilja i promovisanje inkluzije dece sa smetanjama u razvoju u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj” koji finansira Evropska unija, a sprovodi Unicef u partnerstvu sa Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Cilj projekta je unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja u 12 opština/gradova u Srbiji (Subotica, Vrbas, Novi Bečej, Sremska Mitrovica, Aleksinac, Svrlijig, Knjaževac, Zaječar, Kraljevo, Trstenik, Paraćin i Vrnjačka Banja).

Projekat je fokusiran na podizanje kapaciteta profesionalaca u izabranim gradovima da organizuju i/ili ojačaju intersektorske timove koji rade na zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja. Radi ostvarivanja cilja projekta, intersektorskim timovima sastavljenim od ključnih profesionalaca iz različitih sektora (obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, policija, pravosuđe, nevladin sektor, predstavnici lokalne vlasti) u 12 odabranih opština/gradova obezbeđena je konsultanska (stručna) i logistička podrška. Takođe, proces uključuje i neposrednu podršku od strane timova Novog Sada, Kragujevca i Niša koji već uspešno funkcionišu i imaju višegodišnje iskustvo u intersektorskom pristupu u identifikaciji i rešavanju slučajeva nasilja nad decom. Intersektorski timovi iz 12 opština/gradova odabrani su na osnovu rezultata mapiranja koje je sproveo MODS, kao i na osnovu konsultacija sa mentorskim gradovima.

Projektom je planirano da intersektorski tim Niš pruža vršnjačku podršku timovima iz Aleksinca, Svrlijiga, Knjaževca i Zaječara, intersektorski tim Kragujevac timovima iz Kraljeva, Trstenika, Paraćina i Vrnjačke Banje i intersektorski tim Novi Sad timovima iz Subotice, Vrbasa, Novog Bečaja i Sremske Mitrovice.

Očekivani rezultat projekta je da su mehanizmi za punu implementaciju protokola za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja (lokalni intersektorski sporazumi o zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja) razvijeni i usvojeni ili su u procesu usvajanja u minimum 12 novih opština/gradova.

Ostvareni rezultati:

- ✓ Održani pripremni sastanci sa gradovima mentorima koji će pružati vršnjačku (peer) podršku intersektorskim timovima iz novih 12 opština/gradova.
- ✓ Odabrano 12 opština/gradova kojima će tokom trajanja projekta biti pružena podrška (Subotica, Vrbas, Novi Bečej, Sremska Mitrovica, Aleksinac, Svrlijig, Knjaževac, Zaječar, Kraljevo, Trstenik, Paraćin i Vrnjačka Banja).
- ✓ Razvijena metodologija pružanja mentorske i konsultantske podrške intersektorskih timovima iz novih 12 opština/gradova.
- ✓ Formirano 8 intersektorskih timova (Aleksinac, Svrlijig, Knjaževac, Zaječar, Kraljevo, Trstenik, Paraćin i Vrnjačka Banja).
- ✓ Održana 2 uvodna sastanka (sastanak u Nišu sa intersektorskih timovima Aleksinac, Svrlijig, Knjaževac, Zaječar i mentorskim gradom Niš održan 24. novembra 2016. godine,

prisustvovalo 36 učesnika, sastanak u Kragujevcu sa intersektorskih timovima Knjaževac, Zaječar, Kraljevo, Trstenik, Paraćin i Vrnjačka Banja održan 13. decembra 2016. godine, učestvovalo 30 učesnika).

- ✓ Pružena mentorska i konsultantska podrška intersektorskim timovima iz odabranih 12 opština/gradova, kao i podrška gradovima mentorima koji pružaju vršnjačku peer podršku.

2.4. "Osnaživanje dece i mladih sa smetnjama u razvoju da reaguju na zlostavljanje i zanemarivanje"

Vreme realizacije: jul 2014 – januar 2016. godine

Projekat se sprovodi u partnerstvu sa međunarodnom dobrotvornom organizacijom Lumos uz finasijsku podršku Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji kroz EIDHR program.

Opšti cilj projekta je pomoć civilnom društvu u Srbiji u borbi protiv diskriminacije dece i mladih sa smetnjama u razvoju i promocija demokratskih reformi kroz povećanje njihovog političkog učešća u ostvarivanju svojih ljudskih prava.

Specifični ciljevi projekta odnose se na:

- osnaživanje dece i mladih sa smetnjama u razvoju radi učešća u izmeni zakonodavstva i praksi koji ih se neposredno tiču;
- poboljšanje profesionalnih odgovora na zlostavljanje i zanemarivanje dece sa smetnjama u razvoju;
- obezbeđivanje učešća dece i mladih sa smetnjama u razvoju u političkim procesima i rad na održivosti istog;
- demonstracija kako učešće samozastupnika, profesionalaca i političara može pomoći državi da ispuni svoje međunarodne obaveze u pogledu ljudskih prava.

Ostvareni rezultati:

- ✓ Formirana Nacionalna radna grupa za pripremu vodiča za bolje razumevanje i primenu Opšteg protokola za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u situaciji kada se zaštita pruža detetu sa smetnjama u razvoju izradila je "Vodič za primenu protokola za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u odnosu na decu i mlade sa smetnjama u razvoju".
- ✓ Članovi samozastupničke grupe okupljene oko Kluba za zdrave promene učestvovali su i/ili organizovali ukupno 18 akcija samozastupanja na kojima su na različite načine predstavili zašto je važno da mladi sa smetnjama u razvoju govore u svoje ime i o temama kao što su zaštita od zlostavljanja i zanemarivanja.
- ✓ U svrhu poboljšanja profesionalnih odgovora na zlostavljanje i zanemarivanje dece sa smetnjama u razvoju održano je 10 treninga pod nazivom "Zaštita dece i mladih sa smetnjama u razvoju od zlostavljanja i zanemarivanja" namenjenih multidisciplinarnim grupama profesionalaca (predstavnicima obrazovnog sistema, zdravstvenog sistema, pravosuđa, sistema socijalne zaštite, udruženja građana), a u cilju unapređenja njihove

prakse. Na ovim treninzima u ulozi ko-trenera uključeni su i predstavnici Kluba za zdrave promene. Na treninzima je učestvovalo ukupno **265 učesnika**.

- ✓ **26. januara 2016. godine u Beogradu održana je Završna međunarodna konferencija "Osnaživanje dece i mladih sa smetnjama u razvoju da reaguju na zlostavljanje i zanemarivanje"**. Konferenciju su organizovali Centar za prava deteta i dobrotvorna organizacija Lumos čiji je osnivač spisateljica J. K. Rowling, a uz finansijsku podršku Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji kroz Program Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava. Konferenciji je prisustvovalo ukupno **75 učesnika** kako iz zemlje tako i iz inostranstva.

Na konferenciji su predstavljeni:

Najvažniji rezultati postignuti u okviru projekta „Osnaživanje dece i mladih sa smetnjama u razvoju da reaguju na zlostavljanje i zanemarivanje dece“ i **"Vodič za primenu protokola za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u odnosu na decu i mlade sa smetnjama u razvoju"**. Vodič je preveden i objavljen na engleskom, francuskom i češkom jeziku.

Lako čitljiva brošura za decu i mlade **"Niko ne sme da te povredi"- Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju šta su zlostavljanje i zanemarivanje**.

Izveštaj o aktivnostima koje su sproveli deca i mladi sa smetnjama u razvoju

okupljeni oko Kluba za zdrave promene – „**Samozastupanjem do zdravih promena**“.

2.5 Izrada „Vodiča za savetovanje roditelja dece sa smetnjama u razvoju“

Tokom januara i februara Centar za prava deteta je bio angažovan da za potrebe kancelarije UNICEF-a Crne Gore pripremi „**Vodič za savetovanje roditelja dece sa smetnjama u razvoju**“. Tim sastavljen od zdravstvenih i pravnih stručnjaka iz Crne Gore i Srbije pripremio je tekst ovog dokumenta i obučio lekare i drugo zdravstveno osoblje za njegovu

primenu. Obuka je održana poslednje nedelje februara 2016. godine u Baru, Beranama i Podgorici.

2.6 „Jačanje kapaciteta Zaštitnika građana za pokretanje zakonodavnih inicijativa kroz partnerstvo sa civilnim društvom“

U okviru ovog projekta predstavnici Centra za prava deteta izradili su dve stručne analize na temu:

- ✓ Zloupotreba dece u političke svrhe - Analiza postojećih propisa i pravnih standarda,
- ✓ Maloletničko pravosuđe i zaštita dece žrtava krivičnih dela, dece žrtava seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja i dece svedoka.

Izradu ovih analiza zajednički su prijavili Užički centar za prava deteta i Centar za prava deteta na konkursu koji je raspisala Kuća ljudskih prava.

2.7 „PROMENA NA BOLJE“ - Monitoring usluge Dnevnog boravka s aspekta prava deteta

Projekat je namenjen deci i mladima sa problemima u ponašanju i treba da doprinese njihovoj resocijalizaciji. Realizuju ga u partnerstvu organizacije iz Bora, Beograda i Vranja. Projekat finansira Evropska unija kroz program „Evropska podrška inkluzivnom društvu“, a podržava ga Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja. Projekat je započeo sa realizacijom 21. decembra 2015. godine i trajeće 20 meseci. Projekat koordiniše udruženje građana „Kokoro“ iz Bora, a u sprovođenju učestvuju IAN Međunarodna mreža pomoći iz Beograda, Nexus iz Vranja, kao i centri za socijalni rad iz ova tri grada.

Predstavnici Centra za prava deteta bili su angažovani da sprovedu monitoring aktivnosti usluge Dnevnog boravka, a sa aspekta poštovanja prava deteta. Svrha monitoringa bila je da se sagleda usluga i stekne bolji uvid u pogledu minimalnih standarda u pružanju usluga za decu, i da se na osnovu rezultata monitoringa daju preporuke za njen dalji razvoj. U okviru projekta razvijen je okvir za praćenje, metodologija i sprovedene su posete svakoj od lokacija.

3. Izdavačke aktivnosti

Tokom 2016. godine Centar za prava deteta publikovao je 3 naslova.

1. “Smernice za postupanje centara za socijalni rad u kontekstu građanskih sudskih postupaka koji se tiču prava i interesa deteta“.
2. Strateški plan Centra za prava deteta 2016 – 2020. godina
3. Informativna brošura sa nalazima iz "Izveštaja o stanju prava deteta u Republici Srbiji iz ugla dece i mladih" koji se nalaze u Drugom i trećem periodičnom izveštaju o primeni Konvencije o pravima deteta; nalazima iz Drugog i trećeg periodičnog

alternativnog izveštaja o primenu Konvencije o pravima deteta u Republici Srbiji (2008-2014) i osnovnim informacijama o procesu izveštavanja pred Komitetom za prava deteta.

4. Druge aktivnosti realizovane tokom 2016. godine

4.1. Članstva/učešća u radnim grupama/telima/savetima/odborima državnih ustanova i institucija

- Savet za prava deteta Vlade Republike Srbije.
- Savet za prava deteta grada Beograda i članstvo u dva Radna tela Saveta:
  - Radna grupa za decu i mlade sa problemima u ponašanju i u sukobu sa zakonom,
  - Radna grupa za izradu predloga Programa politika za decu Beograda za period 2016-2020.
- Odbora za rad, socijalna pitanja, društvenu uključenost i smanjenje siromaštva Narodne skupštine Republike Srbije.
- Savet za praćenje primene preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava.
- Radna grupa za izradu Zakona o maloletnim učinocima krivičnih dela i zaštiti maloletnih lica u krivičnom postupku.

4.2. Aktivnosti dečjih/omladinskih grupa - DX i Klub za zdrave promene (grupa koja okuplja decu sa smetnjama u razvoju)

Članovi Dečjeg informativno kulturnog servisa - DX nastavili su svoj rad i u 2016. godini. Budući da se Republika Srbija nalazi u procesu izveštavanja pred Komitetom za prava deteta, rad DX u ovoj godini bio je fokusiran na upoznavanje dece i mladih sa stanjem prava deteta i značajem izveštavanja. Radi toga članovi Dečjeg informativno kulturnog servisa - DX uz podršku Centra za prava deteta i u saradnji sa organizacijom Save the Children International pripremili su informativnu brošuru sa nalazima iz "Izveštaja o stanju prava deteta u Republici Srbiji iz ugla dece i mladih" koji se nalaze u Drugom i trećem periodičnom izveštaju o primeni Konvencije o pravima deteta; nalazima iz Drugog i trećeg periodičnog alternativnog izveštaja o primenu Konvencije o pravima deteta u Republici Srbiji (2008-2014) i osnovnim informacijama o procesu izveštavanja pred Komitetom za prava deteta.

Za svoje vršnjake organizovali su i održali 8 radionica s ciljem informisanja o procesu izveštavanja pred Komitetom za prava deteta, glavnim nalazima iz Alternativnog periodičnog izveštaja i "Izveštaja o stanju prava deteta u Republici Srbiji iz ugla dece i mladih" koji se nalaze u Državnom izveštaju. Radionice su održane za: učenički parlament srednje Drvne škole, članove klubova Centra za

socijalno preventivne aktivnosti GRiG koji okupljaju decu sa smetnjama u razvoju, učenike Osnovne škole "Ivan Milutinović", decu i mlade članove BIMUN-a (Belgrade International Model United Nations), učenike srednje škole "Artimedia", "V beogradske gimnazije" i za učenike Druge ekonomske škole. **Na radionicama je učestvovalo 200 dece i mladih.** Radionice su organizovane u okviru projekta "Institucionalna podrška razvoju organizacije" koji se realizuje u saradnji sa organizacijom Save the Children International.

20. oktobra članovi Kluba za zdrave promene i DX-a organizovali su zajedničku radionicu „**Predstaviću vam kako se osećam sada**“. Na održanoj radionici članovi ova dva kluba imali su priliku da kroz igru podele iskustva i

zajedno razmotre sa kojim se izazovima mladi danas susreću.

Povodom obeležavanja 27 godina od usvajanja Konvencije o pravima deteta, Dečji informativno kulturni servis (DX) i mladi iz BIMUN-a (Belgrade International Model United Nations) održali su zajedničku tribinu. Na tribini se diskutovalo o aktivnostima same dece u praćenju ostvarivanja sopstvenih prava, kao i o pravima deteta i preporukama za njihovo unapređenje. Tom prilikom Klub DX je predstavio Izveštaj o ostvarivanju prava deteta u Republici Srbiji iz ugla dece i mladih i njegove ključne nalaze.

Organizacija Save the Children International je organizovala letnju školu u Strugi u Makedoniji u periodu od 20. do 25. juna 2016. godine, gde su članovi grupe DX imali priliku da razmene svoja iskustva sa vršnjacima iz Moldavije, Ukrajine i sa Kosova kroz druženje i učešće na radionicama o odgovornom korišćenju informacionih tehnologija, kako da iskoriste najbolje što im internet pruža; kako da ostanu bezbedni u online svetu. Tokom letnje škole govorilo se i o temama koje su imale za cilj razvoj svesti kod dece i mladih o značaju prevencije i zaštite dece od zlostavljanja i diskriminacije.

Članovi DX-a učestvovali su na radionici održanoj 29. septembra 2016. godine u organizaciji Međunarodne organizacije rada.

Na radionici su zajedno sa članovima Panela mladih savetnika Zaštitnika građana, dali svoje komentare i predloge za dopunu "Liste opasnih poslova za decu". Radionicu su vodili profesor Medicinskog fakulteta Petar Bulat i Milica Đorđević iz kancelarije Međunarodne organizacije rada u Srbiji.

Nakon radionice održane u Centru za prava deteta, **članovi DX-a su učestvovali i na okruglom stolu koji je održan 07. novembra 2016. godine u Beogradu.**

Na okruglom stolu članovi DX-a preneli su svoje utiske i zaključke sa radionice, radnoj grupi MOR-a koja izrađuje "Listu opasnih poslova za decu".

Članovi kluba DX su napravili svoj YouTube channel: Klub DX – grupa dece i mladih pri Centru za prava deteta, na kojem je objavljen kratak dokumentarni film koji su mladi iz DX –a pripremili (<https://www.youtube.com/watch?v=AvNDasdSi8Y>), kao i Informativni prilog o aktivnostima Kluba (<https://www.youtube.com/watch?v=4FCZN-HItCg&t=6s>) nastao u okviru emisije "Informator za mlade".

20. decembra članovi DX posetili su Svrtište za decu u Beogradu. Tom prilikom članovi su zajedno sa decom iz svrtišta pripremali novogodišnje čestitke. Deca i mladi iz DX su za decu iz svrtišta pripremili i male poklone koje su im tom prilikom uručili.

4.3. Učešće predstavnika Centra za prava deteta na javnim skupovima¹

Tokom 2016. godine predstavnici Centra učestvovali su na **60** javnih/stručnih skupova (56 u Srbiji, 4 u inostranstvu).

4.4. Podneti predlozi projekata

Tokom 2015. godine Centar za prava deteta je podneo **6** predloga projekata: Save the Children International (CHILD RIGHTS IN POLICY AND PRACTICE), Delegacija Evropske Unije u Republici Srbiji, EIDHR Program (The right of child to be heard), UNICEF (Unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od nasilja), Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH - Regional Project on Social Rights for Vulnerable Groups (SoRi) – predlog aktivnosti, Kanadska ambasada (Let us learn how together), Australijska ambasada (Analysis of the Legislation in the Republic of Serbia from the Aspect of Child Rights).

¹ U Prilogu su navedeni javni i stručni skupovi na kojima su predstavnici Centra učestvovali

5. Završne napomene

U 2016. godini realizaciju projekata i drugih aktivnosti Centra za prava deteta podržali su:

- **Swedish International Development Cooperation Agency preko Save the Children International**
- **UNICEF, kancelarija u Beogradu**
- **UNICEF, kancelarija u Crnoj Gori**
- **Delegacija Evropske Unije u Republici Srbiji kroz Program Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR)**
- **LUMOS fondacija**
- **Kuća ljudskih prava**
- **Korporacija Microsoft**

6. Prilog – Učešće predstavnika Centra za prava deteta na stručnim okupljanjima u 2016. godini

Januar

- 26.01.2016. - Završna međunarodna konferencija „Osnaživanje dece i mladih sa smetnjama u razvoju da reaguju na zlostavljanje i zanemarivanje“, Hotel Tulip Inn Beograd (CPD)

Februar

- 05.02.2016. - Prva sednica Radne grupe za decu i mlade sa problemima u ponašanju i sukobu sa zakonom, koja je formirana pri Savetu za prava deteta grada Beograda, Stari dvor, Beograd (Grad Beograd)
- 09.02.2016. Okrugli sto "Unapređenje predškolskog vaspitanja i obrazovanja u Beogradu", Skupština Grada Beograda, Stari dvor
- 11. i 17.02.2016. - Fokus grupe radi evaluacije nacrtu zaključaka i preporuka proisteklih iz analize politika i regulative za prevenciju i zaštitu dece od digitalnog nasilja u Srbiji, Hotel 88 Rooms, Beograd (UNICEF)
- 15.02.2016. - "Children's Rights Behind Bars" Human rights of children Deprived of liberty: Improving Monitoring Mechanisms", Brisel
- 19.02.2016. - Tribina „Podrška Grada deci i porodicama dece sa smetnjama u razvoju“, Skupština grada Beograda

Mart

- 04.03.2016. - "Najbolji interes deteta - između teorije i prakse", UK Parobrod, Beograd (ATINA)
- 08.03.2016. - Obeležavanje Međunarodnog dana žena, Narodna Skupština Republike Srbije, Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije u saradnji sa Odborom za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova Narodne skupštine Republike Srbije
- 11.03.2016. - „Ljudska prava u 2015. godini – odgovori države Srbije iz ugla YUCOM-a“, Media Centar, Beograd (YUCOM)
- 16.03.2016. – „Imamo li bolji odgovor na maloletničku delikvenciju“, CZKD

- 21.03.2016. - Konferencija za štampu Beogradskog centra za ljudska prava povodom objavljivanja godišnjeg izveštaja Ljudska prava u Srbiji 2015, Media Centar, Beograd (BG Centar)
- 22.03.2016. - Prva sednica Radne grupe za izradu predloga Programa politika za decu Beograda za period 2016-2020, Skupština grada Beograda, Savet za prava deteta
- 23.03.2016. - "Obrazovanje kao preduslov ravnopravnosti dece sa smetnjama u razvoju", Media Centar, Beograd (Veliki Mali)
- 28.03.2016. - Trening „Unapredi rad na mrežama – opipaj PULS!“ , Microsoft, Beograd
- 31.03.2016. - Besplatna pravna pomoć u opštini kroz saradnju lokalnih samouprava i civilnog sektora, Hotel Metropol, Beograd (Balkanski centar za migracije i humanirane aktivnosti i Catholic Relief Services – USCCB (CRS))

April

- 12.04.2016. - Peta sednica Saveta za prava deteta grada Beograda, Skupština grada Beograda
- 13.04.2016. - Serbia 2016 Progress Report, meeting on 13 April at the EU Delegation, Belgrade
- 18.04.2016. - Drugi sastanak mreže pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti zaštite prava deteta u okviru projekta „Unapređenje prava deteta kroz jačanje sistema pravosuđa i socijalne zaštite u Srbiji“, koji finansira Evropska unija, a realizuje se u partnerstvu sa Ministarstvom pravde, Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i UNICEF-om, Belgrade Art Hotel, Beograd (CPD)
- 20.04.2016. – Šesta sednica Saveta za prava deteta grada Beograda, Skupština grada Beograda
- 21.04.2016. - Okrugli sto “Prava deteta u kontekstu međunarodnih migracija”, Hotel Zira, Beograd, (Save the children, Grupa 484 i Atina)
- 28.04.2016. - Sednica Skupštine Centra za prava deteta, Aeroklub, Beograd

Maj

- 13.05.2016. – Proslava Međunarodnog dana porodice, Zavod za vaspitanje dece i omladine, Beograd (Prihvatilište za decu)
- 17.05. – 19.05.2016. – Regionalni partnerski sastanak - Stockholm

Jun

- 01.06.2016. – „Zaštita žrtava trgovine ljudima – pristup zasnovan na pravima žrtava u praksi“, Mala sala Narodne skupštine Republike Srbije, Beograd (Astra)
- 07.06.2016. – Izveštavanje pred Komitetom za prava deteta, Ženeva
- 20.06. – 24.06.2016. – Summer school in Struga, Macedonia (Save the children)
- 23.06.2016. - „Kako unaprediti sistem odbrane po službenoj dužnosti u Republici Srbiji?“, Hotel Metropol, Beograd (Helsinški odbor za ljudska prava u Republici Srpskoj i Mreža odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS)
- 24.06.2016. - EIDHR 2016&2017 Information Session, EU Info Centar, Beograd
- 29.06.2016. - UNICEF program saradnje u oblasti dečje zaštite - Plan rada za 2016-2017 godinu: Pregled realizacije u prvih 6 meseci i prioriteti do kraja 2016. godine, Hotel Park, Beograd, (UNICEF)

Jul

- 01.07.2016. – Predstavljanje izveštaja (br.1-2/2016) o sprovođenju akcionog plana za Poglavlje 23, Klub poslanika, Beograd, (organizator Republika Srbija, Savet za sprovođenje akcionog plana za poglavlje 23)
01 July 2016 Presentation of the report (no. 1-2/2016) on implementation of the Action plan for Chapter 23, Deputie's Club, Belgrade (Republic of Serbia, Council for implementation of the Action plan for Chapter 23)

Septembar

- 12. septembar 2016. Međunarodna konferencija o pravima deteta, Medija centar, Beograd
- September 13th, 2016 Third Belgrade Dialogues „Back and Forth – Migration Incentives and Sustainable Integration in Serbia, Belgrade City Hall
- 16 September 2016 – International Conference on Bullying – Safe Schools for All, Belgrade, Envoy Conference and Events Centre
- 20-21 septembar 2016. Šta nam mala deca govore / What are Young Children Telling Us?, Precede-Partnership for Reconciliation through Early Childhood Education and Development in Europe, Belgrade
- 20-21 September 2016 - Result Based Management Training for GTG and UNCT members – Unicef, Belgrade
- 23. septembar 2016. – Inkluzivno obrazovanje za inkluzivno društvo, Medija Centar, Beograd

Oktobar

- 03. oktobar 2016. – Okrugli sto „Socijalna inkluzija dece i mladih sa problemima u ponašanju i primena mera iz otvorene zaštite – Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja. CSR Čukarica, Beograd
- 12. oktobar 2016. – sednica Odbora za rad, socijalna pitanja, društvenu uključenost i smanjenje siromaštva – Narodna skupština Republike Srbije, Beograd
- 17. oktobar 2016. – pretpremijera filma „Posmatrači“ o trgovini ljudima, Unitas fond, Centar za zaštitu žrtava trgovine ljudima, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja. Jugoslovenska kinoteka, Beograd
- 25. oktobar 2016. – Sednica Radne grupe za decu i mlade sa problemima u ponašanju i sukobu sa zakonom – Savet za prava deteta grada Beograda. Gradska uprava, Beograd

Novembar

- 03. novembar 2016. konferencija „Izgradnja sistema informisanja, savetovanja i aktivne pomoći građanima“ –YUCOM - Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights. Medija centar, Beograd
- 07. novembar 2016. - okrugli sto pod nazivom „Unapređenje normativnog okvira za zaštitu dece od zloupotrebe dečjeg rada“ - Međunarodna organizacija rada. Hotel Metropol, Beograd
- 09. novembar 2016. – Sednica Saveta za prava deteta Grada Beograda. Stari dvor, Beograd

- 10. novembar 2016. - predstavljanje publikacije "Srbija od zemlje tranzita do zemlje destinacije - Izazovi i praksa odabranih država u procesu integracije izbeglica" - Beogradski centar za ljudska prava uz podršku kancelarije UNHCR u Beogradu. Aeroklub, Beograd
- 15 and 16 November 2016 - conference „Breaking the Cycle of Exclusion: Strengthening Families Living in Multiple Deprivation“ – UNICEF. Hotel M, Belgrade
- 17 november 2016 - Presentation and discussion on the political criteria and acquis chapters 23 and 24 of the European Commission's 2016 Country Report s Report on Serbia, Delegation of the European Union to the Republic of Serbia, Belgrade
- 18. novembar 2016. - interaktivni trening „Prava nepraćene i razdvojene dece izbeglica u Srbiji“ - Beogradski centar za ljudska prava. Hotel Zira, Beograd
- 20. novembar 2016. – Obeležavanje Svetskog dana deteta - Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije. Dečiji kulturni centar, Beograd
- 21-22 November 2016 – Training for NGOs „Challenging Violations of Children’s Rights through strategic litigation in Moldova, Serbia and Ukraine” – Save the Children, CRIN. Belgrade
- 22. novembar 2016. javno slusanje Odbora za rad, socijalna pitanja, drustvenu ukljucenost i smanjenje siromastva. Dom Narodne skupštine, Beograd
- 23. novembar 2016. - javna debata „Kakav je odgovor na nasilje” povodom obeležavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. EU Info centar, Beograd
- 24. novembar 2016. - sastanak intersektorskih timova za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja Aleksinca, Knjaževca, Svrlijiga i Zaječara. Hotel Aleksandar, Niš

Decembar

- 02. decembar 2016. - Okrugli sto „Prava žena i devojčica sa invaliditetom“ - Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, UN Woman, UNHCR. UN Women Srbija, Beograd
- 08. decembar 2016. – Beogradski dijalozi "Evropa između nacionalizma, populizma i proširenja" - Beogradski fond za političku izuzetnost i Forum Srbija Nemačka. Skupština grada Beograda, Beograd
- 10. decembar 2016. - obeležavanje Međunarodnog dana ljudskih prava – Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije. Beogradski sajam, Beograd
- 13. decembar 2016. - sastanak intersektorskih timova za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja Kraljeva, Trstenika, Paraćina i Vrnjačke Banje. Hotel Ema, Kragujevac
- 14. decembar 2016. - Konsultativni sastanak i predstavljanje nalaza Istraživanja o determinantama i faktorima nasilja nad decom u Srbiji - UNICEF u Srbiji i SeConS grupa za razvojnu inicijativu. Hotel Park, Beograd
- 15. decembar 2016. – Obeležavanje osmogodišnjice rada Centra za porodični smeštaj i usvojenje Beograd. Klub poslanika, Beograd
- 16. decembar 2016 – „Tech 4 Good“ - Fondacija za nove komunikacije Dokukino i Microsoft Srbija. Kuća ljudskih prava, Beograd

- 22 decembar 2016. - Konferencija: Osnovna prava, javne politike i praksa – EU standardi – Građanske inicijative, TACSO. Kuća ljudskih prava, Beograd